

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

217. An in electionibus, si vota ferantur sub conditione, vel personis incapacibus habenda sint pro nullis, it aut qui à majori parte aliorum votorum fuerit electus, rectè sit electus? Quod idem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

faceret, & commune bonum ab omnibus destitutum inueniretur? Non est igitur excusandus consiliarius, qui consilium non præbet, sed quod cæteri illud administrare possunt. Sic ille.

6. His tamen minimè obstantibus, non assentior Peregrino, licet cum formidine loquatur, assenti, quod vocales nostræ, si per tres vices absint continuate à Capitulo, forsitan peccent mortaliter, quia, ait ille, consuetudo introducit per trinum actum. Sed hæc ratio mihi non placet, & illam refellunt Villalobos in *summ. tom. 1. tract. 2. diff. 38. n. 3.* Suarez de *leg. lib. 7. cap. 10. n. 3.* & alij communiter, ideo per quot vices peccent mortaliter vocales seipfos à Capitulo sine causa absentando, arbitrio boni viri remittendum esse puto.

Sup. hoc inf. in tr. 6. lege doctrinā R. 28. & si placet etiā 29.

7. Quæres, an vocalis si se absentet à Capitulo, quando, licet tractanda sit res magni momenti, ipse tamen certissimè scit concludendam esse, nec posse cum suo voto aliquid iurare, nisi illud dicendo, inquietudinem, periculum notabilis damni, rixas, & notam singularitatis, & proterviæ acquirere; an inquam in tali casu se absentando peccet mortaliter? Respondeo negatiuè, per ea, quæ adducit Petrus de Ledelma in *summ. tom. 2. tract. 7. c. 2. concl. 24.* Garzias de *beneficiis tom. 1. p. 3. c. 2. n. 537.* Ioan. Valerius in *diff. vir. fori. ver. suffragium. diff. 2. in fine.* Et ratio est, quia durum esset obligare aliquem ad assistendum Capitulo cum tanto incommodo, quando, vt suppositum est, nihil votum suum potest efficere; licet contrariam sententiam possit quis sustinere, per ea quæ adducit Paleottus de *Sacro consist. part. 2. q. 6. & seq.* cum nostro Molfesio in *summ. tom. 1. tract. 6. c. 7. n. 93.* quia ratione officij tenentur singuli de Capitulo aperire veritatem, & procurare, quod ab aliis percipiatur, etiam si contradictio nihil profutura esset, & damnum, quod timetur, est contingens, & potest non euenire, & si eueniet, potius illud debetur sustinere, & ex parte sua procurare, vt euitetur peccatum. Sed prima sententia tutò potest amplecti. Verum dicendum est omninò, quod si vocalis rem injustam concludendam ab aliis possit cum suo voto impedire, tunc enim si se absentaret à Capitulo propter humanos timores, & respectus, mortale peccatum committeret, & ita docet Armilla ver. *consensus. n. 3.* Tabiena ver. *electio. n. 3.* Castellinus in *tract. de elect. in append. ad c. 5. n. 11.* & alij DD. communiter. Vide etiam Riccium *part. 3. dec. 276. n. 5.* Rebelleum *p. 1. l. 3. q. 7. n. 9.* & 10. Grassiū *dec. p. 1. l. 2. c. 127. n. 18.* & Syluest. ver. *consensus. q. 3. in fin.*

RESOL. CCXVI.

An sint habendi tractatus ante electionem? Ex p. 2. tr. 16. & Misc. 2. Ref. 35. alias 37.

Sup. hoc inf. ex l. 2a doctina Resol. 218. §. vlt. ad medium, à vers. quâvis enim. Et quâdo casus deseras videre quæ in predicto casu occurrere possunt in R. 137. 138. & 139. & in aliis eorum annotationibus.

§. 1. **A**mbitio, tanquam pestis electionum, fuit ita sacris Canonibus exosa, vt per *c. cum post petitam, de elect.* cassanda & annullanda sit electio illius, qui etiam requisitus antequam esset electus, consentit electioni de se faciendæ, & ita notauit Miranda in *manuale. pral. p. 2. q. 23. art. 30. cõl. 1.* & Pet. de Greg. *tr. de elect. c. 9. n. 6.* vnde in *c. per inquisitionem, eod. tit. de elect.* statuitur per multas causas electionem Episcopi Tholosani esse indignam, & præcipuè, quia ipse & eius amici ante suam electionem habuerant colloquium cum quibusdam Canonicis, eosque sollicitauerant precibus, vt ipsum eligerent in Episcopum; vbi Abbas noster Panormitanus *n. 5.* infert, quod sollicitans electores pro sua electione, facit se indignum, quia probatur ambitiosus. Et hoc non solum quando sollicitat per se, sed etiam per alios, vt patet ex textu, *vbi supra.*

2. His ita suppositis, iuris communis vestigia se-

quando, sanctè determinatur in aliquibus Religionibus sub pena excommunicationis late sententæ, vt ante electionem nullus tractatus de illa habeatur. In quibus verbis non prohibentur tractatus consultiuæ, sed tractatus ambitiosi, pactionales, conditionales, &c. vt rectè notauit Pet. Bassilius in *direct. elect. p. 3. c. 3.* Guilelmus Mandagotus in *Miscell. c. de elect. n. 11.* & etiam illos Abbas in *c. bona memoria. el. 2. n. 11. de el. c. aliis.*

3. Igitur permittitur ante electionem tractatus consultiuæ, & ita in *cap. si transitus, dist. 79.* probatur quòd viuente Papa habeatur tractatus consultiuæ de substitutione Summi Pontificis. Ex quo asserit Cucchius in *inst. can. l. 4. tit. 1. n. 185.* quòd potestas extendendæ de personæ alicuius qualitate sermonem facerè se habendi, vt sciant an dignus quis sit qui postulante eligi possit, non est adempta Collegio, viuenti adhuc Prælati. Et Pet. Greg. in *p. iur. can. l. 1. tit. 29. c. 5.* obseruat quòd glossæ in nomine Domini, *v. tractatus. res. dist. 25.* vult quòd postquam in vnum locum conuenerint electores, habeant tractatum antequam eligant, nominando vtrique plures per modum consultationis, qui videantur digni electione, & fiat collatio nominatorum personæ ad personam & meritum. Sed quia hodie electiones vt plurimum efficiuntur per secreta suffragia, non præmittitur talis tractatus electioni, qui antea erat ita necessarius, vt aliter non valeret electio, vt patet in *cap. Genesis. de elect.*

4. Patet igitur ex dictis, posse Regularem huiusmodi Religionum, vbi adest talis prohibitio cum electoribus, vel aliis per modum consultationis tractatum habere de aliquo eligendo, vt sciat, an talis sit dignus, vel si sciat, vt alios informet & persuadear, vt illum eligant, dummodo hoc non efficiatur ex consensu, seu opera ipsius eligendi, sed sponte ab electoribus, propter illius merita. Nam si talis tractatus efficeretur per seipsum, vel per alios, esset tractatus ambitiosus, vt supra in *cap. per inquisitionem, de elect.* & ideo prohibitus, vt pactionalis, conuentionalis, conditionalis, &c. Et ita determinauit Molfesius, heu quondam noster, in *summa tom. 1. tr. 6. c. 16. n. 47.* vbi sic asserit. Ambitiosus per canones repellitur, tanquam indignus ab electione. Quod est valde notandum contra eos, qui etiam procurare solent, vt eligantur ab aliis, nam nullæ sunt postea electiones, vt præcipuè sancitur per nostras constitutiones, quibus etiam huiusmodi tractatus præcedentes prohibentur, ad euitandam omnem suspicionem ambitionis. Ita ille, & ego.

RESOL. CCXVII.

An in electionibus, si vota ferantur sub conditione, vel personis incapacibus habenda sint pro nullis, ita vt, qui à maiori parte aliorum votorum fuerit electus, rectè sit electus?

Quod idem dicendum est in scrutinio per schedulas celebrato, si reperiantur aliqua schedula alba, tunc enim ea reiecta, ac si non esset, cetera vota numerantur. Ex p. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 77.

§. 1. **A**firmatiuè respondeo ex *c. in electionibus, de elect. in 6.* & ibi glossa, & ideo Miranda in *Manual. Pral.* sic asserit. Si vota & suffragia in electionibus ferantur conditionata & sub conditione aliqua incerta atque ambigua, aut sub distinctione, nihil proflus valent, debentque haberi pro non adiectis. Hæc conclusio est etiam lupradicti Sylu. *loco supra citato,* & probat eâ per *c. in electionibus, extra cõd. tit. 6.* ita quòd si quis sua schedula suffragio, siue voto, dixerit: Consentio in Petrum, siue in Paulum, aut in Petrum, si Paulum habere non potero: aut consentio in quem, in quem Ioannes, vel maior pars, siue Præles Ca-

petuli conferret, huiusmodi suffragium nihil proflus valet, immo est omnino irritum & inane, & non modò ceterorum suffragiorum vim non impediret, quin verò accrescerent voces illorum, qui purè simpliciter, absolute, & determinate conferunt, iuxta determinationem Innocentij IV. positã in c. in electionibus: quod est secundum in ordine, eod. tit. l. 6. Unde si suffragia electorum omnium, essent tantum 12. & ipsorum quatuor sua suffragia ferrent indeterminatè, seu cum aliqua ex conditionibus supradictis haberetur pro non adiectis & totum ius electionis remanebit in reliquis octo, ita quòd illud quod ipsorum maior pars statuerit, erit firmum, & validum, ac si quatuor supradicti in Collegio, seu ex Collegio nullatenus esset, quod est valde notandum, ac memoriæ commendandum. Ita Mirandæ, cui adde Castellinum tract. de elect. c. fin. n. 4.

2. Sed non graueor etiam hic apponere verba Iulij Laurij in suis varijs elucubrationibus tit. 4. c. 19. n. 64. vbi ita ait. Aduertendum autem, quòd si quis per votum conditionatum, vel incertum suffragaretur, votum pro non dato haberetur, nec in aliorum numero computatur, ac si neminem nominasset, vel ab extraneo datum esset; sed electio consergit ex alijs votis: si aliquis maiorem illorum partem obtinuerit. Ita etiam esset si ex alio capite vota essent inutilia, vt si nominarentur personæ à passiva voce omnino exceptæ, vt explicat Fr. Sigism. dub. 29. quod idem dicitur, si in scrutinio per schedas celebrato reperitur aliqua schedula alba, tunc enim ea reiecta, ac si non esset, cetera vota numerantur. Huc usque Laurius, & ante illum Sigismundus à Bononia r. de elect. dub. 29. Hinc apparet me rectè olim respondiisse huic petitioni. In electione cuiusdam Abbatis adierant 17. Moniales, septem ex illis elegerunt Catharinam incapacem, & ne illam eligerent, fuit ab Episcopo protestatum: ex reliquis decem lex elegerunt Ioannam, alia alias. Consultus de hoc casu respondi Ioannam esse ritè electam, cum haberet maiorem partem votorum, nam Moniales, quæ Catharinam elegerunt, non computantur amplius inter vota eligentium. Ergo, &c.

RESOL. CCXVIII.

An Regulares teneantur eligere in Superiores digniores? Et quid quoad Abbates perpetuos, & Generales? Et an si ad solam Generalem pervenerit eligere Superiores, obligetur ad eligendum digniores, vel aequè dignos? Ex p. 1. tit. 4. & Misc. 4. Ref. 37.

§. 1. **A**ffirmativè olim docti, sed notissimè nominatim contra me, & contra communem tenet Thomas Hurtadus var. tom. 2. tractat. 12. cap. 1. numero 1562. ex Caietano in summa verb. electio officialis, vbi sic ait: Si in electionibus spectetur ad spirituale tantum officium ad quod eligitur, cum eligatur ad onus, cessat ratio iniuriæ respectu dignioris, & sufficeret eligere dignum, sicut in ceteris onerosis officiis credimus sufficienter providisse, si eligimus dignum.

2. Limitat hanc sententiam Hurtadus quoad Abbates perpetuos, & Generales, in ceteris verò Superioribus putat non adesse obligationem eligendi digniores; non enim circa hos adest personarum acceptio; quia officia ista non dantur Religioso electo tanquam parti Communitatis; iustitia enim distributiva, cui opponitur acceptio personarum, est quando Communitas respicit membra tanquam partes, quibus distribuit bona communia secundum proportionem cuiuscunqueque, hæc enim officia Regularia non sunt nec secundariò instituta, tanquam præmia meritorum, cum potius

Tom. VII.

sint onera gravissima instituta ad Regimen regulare, & vt Religio habeat bonos Prælatos, qui subditos contineant in observantia, & charitate. Unde Caietanus vbi supra dicit egregiè, quòd Prælati minus idoneus, gratus tamen omnibus, melior est illis Prælato magis idoneo, & minus illis accepto; Quoniam ibi charitas coalescit, hic periculum operandi ex metu. Et sic ista non debentur beneficia tanquam præmia dignioribus; si enim essent præmia instituta, allicerent ad sui desiderium, quod in Religiosis, qui perfectionem profitentur, est ambitionis fomentum, & sic ab institutore Religionum, nec secundariò intentum, atque ita non est personarum acceptio dare ea dignis, omissis dignioribus; multas alias rationes adducit Hurtadus pro sua firmata sententia, quas penes ipsum videbis.

3. Sed ego contra Hurtadum non recedo à sententia, quam sapius docti, & nunc iterum docti; est enim communis; vt dixi, & illam præter alios Doctores alibi à me adductos, notissimè tenetur eruditus P. Andreas Gerunda de Episcopo tom. 2. libro 6. disp. 13. cap. 7. numero 10. vbi sic ait. Dico septimò, Religiosos proprijs obligari constitutionibus in omnibus ordinibus ad meliorem in Prælatum eligendum, quæ quidem constitutiones Religionum videntur pactum exponere inter electores, quicumque illi sint, & ipsammet Religionem, quo data est eis facultas eligendi non alium in Superiorem quam præstantiorem, quod videtur ipsi iuri naturali quam maximè consentaneum; est enim res maximi momenti, cum Regularis Superior eligatur ad Prælaturam; quæ curam habet animarum; Hinc quam plures Religiosi ordines iuramento suos constringunt, quo se præstantiores in Superiores eligere obligantur; Imò omnes Regulares illud præstare præcipit Clemens VIII. in decretis pro reformatione Regularium datis 25. Iunii 1599. per hæc numero 36. iurentque electores secundum veritatem cuiusque conscientie probiores, ac magis idoneos se electuros, ac propterea priusquam ad electionem deueniant, in primis, & ante omnia prælegantur constitutiones de qualitate, & requisitis eligendorum, & per Vrbatum VIII. anno 1624. 6. mensis Octobris, hæc eadem confirmata, & publicata fuere: sic etiam Patres Societatis Iesu in Congregatione Generali ad electionem Generalis Præpositi hanc egregiam suffragij ferendi habent formam; relatum in decretis primæ Congregationis eiusdem Societatis decreto 16. tacto enim pectore in hunc modum iurant.

Testem inuoco Iesum Christum, qui sapientia est æterna, quòd eum eligo & nomino in Præpositum Generalem Societatis Iesu, quem sentio ad hoc onus ferendum aptissimum.

4. Hinc fallam arbitror Caietani sententiam in summa, verbo electio in Prælatum: qui quamvis absolute sub initio docuisset in pastorem Ecclesiasticum eligendum esse meliorem, deinde ad medium huius tituli ait: In electionibus si spectaretur tantum officium ad quod eligitur, cum sit solutus oneris, rationem cessare iniuriæ respectu dignioris, ac sufficere eligere dignum. Et quod caput est de Episcopis hoc idem dicere non veretur. Verum fallam hanc esse sententiam meritò dixerim, ob rationum momenta loco supra citato indicata. Quamobrem absolute sentiendum est, meliorem esse eligendum in Prælatum Regularem; Imò nomine priori, cum vite perfectionem sectentur Religiosi tum Electores, tum subditi, atque iuxta finem proprii, ac præstantissimi instituti, digniores profecto Prælati

M 3 de hie

Aibi in R. not præterita signanter in prima, & in secunda, lege aliam R. eius tertiae annor. pro Beneficentiaris dignioribus eligendis.